

Sygn. akt II CZ 104/11

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Jan Górowski

SSN Marian Kocon (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. W.

przeciwko D. Spółce Akcyjnej

o zapłatę i nakazanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 stycznia 2012 r.,

zażalenia strony pozwanej

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 18 maja 2011 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 18 maja 2011 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną pozwanej D. spółka akcyjna, w sprawie z powództwa A. W.

W zażaleniu na to postanowienie pełnomocnik pozwanej wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wartość przedmiotu zaskarżenia rozstrzygająca o dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawie o prawa majątkowe nie może być – co do zasady – wyższa od wartości przedmiotu sporu ani od wartości przedmiotu zaskarżenia określonego w apelacji. Wyjątek od zasady może wynikać zarówno z przepisów k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2010r., II CSK 561/09, niepubl., z dnia 28 maja 2008r., II CSK 38/08, niepubl., z dnia 7 stycznia 2005r., IV CZ 197/04, niepubl.), jak też ze szczególnej sytuacji procesowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2009r., I CZ 12/09, niepubl.).

Przy ocenie dopuszczalności skargi kasacyjnej na podstawie art. 398² § 1 k.p.c. trzeba mieć na względzie, że wartość przedmiotu zaskarżenia ma odzwierciedlać rozmiar dochodzonego roszczenia, zaś sposoby jej ustalenia muszą być odporne na próby manipulacji podejmowane przez strony procesu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2006r., III CZ 89/06, niepubl.). Tym niemniej, w sprawie miarodajna ocena spełnienia kryterium z art. 398² § 1 k.p.c. nie mogła być podjęta, jak to uczynił Sąd Apelacyjny, jedynie w oparciu o podaną w pozwie wartość przedmiotu sporu.

Przepisy dotyczące wartości przedmiotu sporu zawarte są w k.p.c., a w szczególności w art. 19-26 k.p.c. Problemem sprawdzenia wartości przedmiotu sporu zajmuje się artykuł 25 k.p.c., którego § 1 stanowi, że sąd może na posiedzeniu niejawnym sprawdzić wartość przedmiotu sporu oznaczoną przez powoda i zarządzić w tym celu dochodzenie. Z kolei § 2 tego artykułu stanowi, że

po doręczeniu pozwu sprawdzenie nastąpić może jedynie na zarzut pozwanego, zgłoszony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy.

Po ustaleniu wartości przedmiotu w sposób przewidziany w art. 25 k.p.c. wartość ta nie podlega ponownemu badaniu w dalszym toku postępowania (art. 26 k.p.c.).

Sąd Apelacyjny pominął, że zarzut pozwanego zgłoszony na podstawie art. 25 § 2 k.p.c. nie został rozpoznany przez Sąd pierwszej instancji, zaś z uwagi na konkretną sytuację procesową pozwany nie miał innych instrumentów prawnych aby tę wartość skutecznie kwestionować. Inaczej mówiąc, wartość przedmiotu sporu z naruszeniem art. 25 § 2 k.p.c. nie została ustalana przez Sąd pierwszej instancji ani badana jako wartość apelacyjnego zaskarżenia. W tej sytuacji zaniechanie sprawdzenia przez Sąd Apelacyjny wartości przedmiotu sporu na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. uniemożliwiło temu Sądowi prawidłową ocenę, czy wartość przedmiotu zaskarżenia została określona przez wnoszącego skargę kasacyjną podług reguł wynikających z art. 19-24 k.p.c., co doprowadziło do naruszenia art. 25 w związku z art. 368 § 2 w związku z art. 398⁴ § 3 i art. 398²¹ k.p.c.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu.